

ВІДГУК

офіційного опонента Сідун Мар'яни Михайлівни
на дисертацію Байди Марії Василівни

"Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до реалізації технологій кооперативного навчання у професійній діяльності"

на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

У контексті інтеграції України до європейського простору та приєднання до Болонської декларації виникає потреба у реформуванні та модернізації вітчизняної системи вищої педагогічної мовної освіти. Результатом оновлення освітньої парадигми є нові вимоги щодо якості освітньої кваліфікації майбутніх учителів філологічних спеціальностей. Саме тому пріоритетом професійної підготовки майбутнього вчителя-філолога є побудова навчального процесу орієнтуючись на уміння XXI століття, серед яких одним із найголовніших виступає уміння співпрацювати. Провідними технологіями, які сприяють цьому процесу є технології кооперативного навчання. Таким чином, актуальність представленого дослідження не викликає сумніву.

Аналізуючи науковий апарат дисертації зазначимо, що мета, об'єкт, предмет сформульовані логічно й доцільно, на цій основі були визначені завдання та вибудована концепція дослідження. Розв'язання поставлених завдань дозволило отримати ряд нових результатів, які мають важливе практичне значення.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в розкритті специфіки процесу підготовки майбутнього вчителя-філолога до використання кооперативного навчання; обґрунтуванні її структури та визначенні змісту; характеристиці кооперативних технологій у взаємозв'язку з колаборативними технологіями та визначенні їх місця в системі професійної підготовки; розробці структурної моделі; виявленні критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності; удосконаленні змісту, форм, методів професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей з використанням кооперативних технологій як мети та засобу навчання; уточненні сутності базових понять.

Не менш вагомим є практичне значення одержаних результатів дослідження, яке полягає у впровадженні моделі підготовки майбутніх учителів-філологів до реалізації

технологій кооперативного навчання у процесі вивчення фахових дисциплін, розробці програми навчального факультативного курсу «Професійна підготовка вчителів-філологів до реалізації технологій кооперативного навчання» та методичних рекомендацій «Кооперативні технології у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів-філологів», які можуть бути комплексно або частково використані у процесі вивчення та викладання фахових дисциплін психолого-педагогічного, методичного та філологічного спрямування.

В першому розділі дисертаційної роботи проаналізовано підготовку майбутніх учителів-філологів до реалізації технологій кооперативного навчання як науково-теоретичну проблему та представлено результати категоріально-понятійного аналізу; охарактеризовано наукові підходи до формування готовності майбутніх учителів-філологів у визначеному напрямі; з'ясовано історичні передумови виникнення кооперативного навчання та виокремлено його відмінності від педагогіки співробітництва, що була поширена в ХХ ст.

У другому розділі визначено сутність кооперативного навчання як групової форми організації навчального процесу; охарактеризовано основні структурні компоненти моделі підготовки майбутніх учителів-філологів до реалізації технологій кооперативного навчання; виокремлено критерії, показники та рівні сформованості готовності до використання окреслених технологій. Загалом, Байді Марії Василівні вдалося науково обґрунтувати й експериментально перевірити розроблену авторську модель, в результаті чого було підтверджено ефективність обраного напрямку досягнення мети дослідження.

У третьому розділі представлено програму організації педагогічного експерименту, охарактеризовано шляхи впровадження технологій кооперативного навчання в процесі вивчення дисциплін філологічного, психолого-педагогічного та методичного спрямування, проаналізовано результати експериментальної перевірки ефективності реалізації розробленої моделі, інтерпретовано і узагальнено висновки проведеного дослідження.

Основні положення й результати дисертації висвітлено в 22 публікаціях (з них 1 у співавторстві), серед яких: 8 – у провідних фахових наукових виданнях України, 1 стаття

у закордонному періодичному фаховому науковому виданні, 2 статті у закордонних збірках міжнародних науково-практичних конференцій, 11 – у збірниках матеріалів конференцій.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (355 найменувань, 89 з яких іноземною мовою). Загальний обсяг роботи становить 278 сторінок. Основний зміст дисертації викладено на 189 сторінках. У роботі наведено 21 таблицю, 20 рисунків та 15 додатків.

Автореферат і опубліковані наукові праці дослідниці повною мірою відображають зміст дисертації, структуру, головні положення та висновки дисертації. Загальний обсяг основного тексту дисертаційної роботи відповідає вимогам до написання кандидатських дисертацій. Текст дисертації ідентичний змісту автореферату, відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту.

Вивчення дисертаційної роботи в цілому складає позитивне враження. Водночас слід відмітити певні зауваження і побажання, які виникли в процесі опрацювання матеріалу кандидатської дисертації Байди Марії Василівни:

1. При опрацюванні значної кількості закордонних джерел по темі кооперативного навчання було б доцільно додати більше посилань на сучасні вітчизняні дослідження в яких зустрічається проблема використання кооперативних технологій.

2. На нашу думку, варто було б розширити аналіз виділених компетентностей і компетенцій в структурі готовності до діяльності в процесі використання кооперативного навчання та проілюструвати його у вигляді таблиці.

3. Таблицю В. 2 «Критерії поділу на різні групи кооперативного навчання» не варто було відносити до додатків, а залишити на ст. 80, адже вона гарно ілюструє відмінності між різними типами кооперативних груп.

4. Описані на ст. 115 – 116 умови, які впливають на ефективність процесу формування готовності майбутніх учителів-філологів до використання технологій кооперативного навчання варто було б відобразити графічно на рисунку.

Проте, на підставі аналізу дисертаційної роботи зазначаємо, що висловлені зауваження і побажання суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження.

У цілому, дисертаційна робота Байди Марії Василівни безсумнівно є самостійною і завершеною працею; відзначається безперечною актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю; містить нові, раніше незахищені наукові положення й обґрунтовані висновки, що в повній мірі висвітлено у наукових фахових виданнях. Результати дослідження є раціональними для розв'язання проблеми підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей до реалізації інноваційних кооперативних технологій у професійній діяльності.

Отже, представлена на розгляд Спеціалізованої вченої ради дисертація Байди Марії Василівни *"Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до реалізації технологій кооперативного навчання у професійній діяльності"* відповідає вимогам пп. 1.1, 1.3 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», які висуваються нормативними документами АК МОН України до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

**Офіційний опонент –
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та
методики викладання іноземних мов
Мукачівського державного університету**

М. М. Сідун

**Підпис Сідун М.М. засвідчую
Учений секретар Мукачівського
державного університету**

Н.М.Смочко